

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/225/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216200525
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2216200525.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: JUDr. Daniel Ilavský ako predseda senátu a Mgr. Jozef Mačej a Mgr. Michal Novotný ako členovia senátu v sporovej veci žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., IČO: 35 831 154, Mýtna 48, Bratislava - Staré Mesto, zastúpeného: JUDr. Ján Šoltés, advokát, Bratislava, proti žalovanej: N. V., nar. XX. F. XXXX, B. XXX, o 583,07 € s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 5 C 13/2016-44 z 5. mája 2017, ako aj o čiastočnom späťvzatí žaloby takto

rozhodol:

I. Pripúšťa sa späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie 222,47 €, 8,75 % ročného úroku z omeškania zo sumy 695,08 € od 28. januára do 20. júna 2013, 8,5 % ročného úroku z omeškania zo sumy 334,48 € od 21. júna 2013 a 0,75 % ročného úroku z omeškania zo sumy 360,60 € od 21. júna 2013, v tejto časti sa napadnutý rozsudok zrušuje a konanie sa zastavuje.

II. V časti o zaplatenie 360,60 € s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 21. júna 2013 sa napadnutý rozsudok zrušuje a vec sa v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 5 C 13/2016-44 z 5. mája 2017 súd prvej inštancie I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca (po čiastočnom späťvzatí) domáhal zaplatenia 583,07 € s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 695,08 € od 28. januára 2013 a II. žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Vyšiel zo zistenia, že právny predchodca žalobcu - spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s., uzavrel so žalovanou 8. augusta 2012 zmluvu o pôžičke, ktorej predmetom bola kúpa tovaru v cene 649 €. Akontácia bola 129,80 €, celková suma pôžičky teda bola 601 €, a žalovaná ju mala splácať v 10 splátkach po 58,41 €, pričom dátum prvej splátky zo zmluvy nevyplýva. Súčasťou zmluvy sa stali aj všeobecné obchodné podmienky. Listom z 19. januára 2013 veriteľ vyzval žalovanú na zaplatenie nedoplatku pôžičky 619,03 €. Žalovaná výzvu prevzala 24. januára 2013, dlh však nezaplatila. Právne súd prvej inštancie uzavrel, že zmluva z 8. augusta 2012 je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z. Právny predchodca žalobcu nedodrжал pri zosplatnení postup podľa § 53 ods. 9 Obč. zák., v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k predčasnej splatnosti pohľadávky. Žalovaná ako prvú nezaplatila splátku 20. septembra 2012, premlčacia doba splátok tak uplynula 20. septembra 2015. Žaloba bola súdu podaná až 15. januára 2016, preto ju súd s prihliadnutím na § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa zamietol.

2. Včas podaným odvolaním sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že žalovaná bude zaviazaná na zaplatenie 360,60 € s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 21. júna 2013, a vo zvyšku vzal žalobu späť. Vytkol súdu prvej inštancie, že premlčanie celého nároku odvodil od splatnosti prvej nesplatennej splátky. Súd prvej inštancie dospel k právnomu záveru, že nedošlo k zosplatneniu pohľadávky podľa § 565 Obč. zák., preto sa jednotlivé splátky premlčovali podľa od ich zročnosti. Splátky boli zročné 20.

dňa v mesiaci počnúc 20. septembrom 2012 do 20. júna 2013. Žaloba bola podaná 15. januára 2016, nepremiľčaných je preto šesť splátok zročných 20. januára 2013 a ich zaplataenia sa žalobca v ďalšom domáha. V časti zvyšných splátok berie žalobca žalobu späť.

3. Žalovaná sa k odvolaniu doručenému 15. augusta 2017 nevyjadrila.

4. Vzhľadom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým vzal svoju žalobu čiastočne späť, a absentujúci nesúhlas žalovanej Krajský súd v Trnave ako odvolací súd podľa § 370 ods. 3 v spojení s ods. 1 a 2 C. s. p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby, zrušení napadnutého rozsudku a zastavení konania v zodpovedajúcom rozsahu (výrok I).

5. Následne odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou proti rozsudku (§ 355 ods. 1 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok vo zvyšnej časti bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

6. Podľa § 220 ods. 2 C. s. p. má súd v odôvodnení rozsudku uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za dokázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Súd dbá aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Náležitosti odôvodnenia podľa citovaného ustanovenia sú zárukou toho, aby bolo rešpektované právo strán na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (porov. ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR).

7. Po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že jeho odôvodnenie nielenže nie je presvedčivé, ale vykazuje také nedostatky, že o odôvodnení nemožno v podstate ani hovoriť. Súd prvej inštancie svoj záver o zamietnutí žaloby založil v podstate na tom, že premlčacia doba celého uplatneného nároku uplynula od splatnosti prvej nesplatennej splátky, teda od 20. septembra 2012. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku možno pritom súdiť, že tento záver súd prvej inštancie oprel o § 103 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia však platí, že ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Aplikácia druhej vety tohto ustanovenia teda predpokladá, že pre nesplnenie niektorej splátky sa stal splatným celý dlh v podstate postupom podľa § 565 Obč. zák. Súd prvej inštancie však v odseku 20 svojho rozsudku uzatvára, že v prerokúvanej veci sa dlh žalovanej voči pôvodnému veriteľovi splatným nestal, pretože neboli splnené podmienky § 53 ods. 3 Obč. zák. Napriek tomu však aplikoval druhú vetu § 103 Obč. zák., hoci tam uvedený predpoklad (splatnosť celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok) súd prvej inštancie sám poprel.

8. Takéto odôvodnenie napadnutého rozsudku je celkom zjavne protirečivé. Ak je totiž pravda, že nedošlo k riadnemu zosplatneniu celého dlhu, teda nenastala jeho splatnosť pre nesplnenie niektorej zo splátok, potom nie je splnená podmienka aplikácia druhej vety § 103 Obč. zák. Naďalej sa preto aplikuje len prvá veta § 103 Obč. zák., teda že jednotlivé splátky sa premlčujú od ich zročnosti, nie od zročnosti nesplnenej splátky. Naopak, ak sa má aplikovať druhá veta § 103 Obč. zák., muselo by sa stať najskôr splatným celý dlh, čo súd prvej inštancie vo svojom rozsudku vylúčil. Vzhľadom na to dospel odvolací súd k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku vykazuje takú mieru vnútornej protirečivosti a nedostatku racionality, že nemožno vôbec hovoriť o odôvodnení v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p. a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Vydaním napadnutého rozsudku tak došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C. s. p, čo opodstatňuje zrušenie napadnutého rozsudku v časti, ktorá nebola predmetom späťvzatia, a podľa § 391 ods. 3 C. s. p. vrátenie veci súdu prvej inštancie (výrok II).

9. V ďalšom konaní súd prvej inštancie podrobí vec opätovnému právnemu hodnoteniu, pričom jasne ustáli, či a prečo nepovažuje za splnené podmienky § 53 ods. 9 Obč. zák. Na základe toho potom ustáli, či a prečo nedošlo k splatnosti celého dlhu pre nezaplataenie niektorej splátky v zmysle § 565 Obč. zák. Ak zistí, že k takémuto zosplatneniu nedošlo, potom nemôže aplikovať druhú vetu § 103 Obč. zák., ale len jeho prvú vetu a premlčanie jednotlivých splátok bude počítať len odo dňa ich zročnosti. Naopak,

druhú vetu § 103 Obč. zák. bude môcť aplikovať až potom, čo ustáli, že podľa § 565 Obč. zák. sa pre nesplnenie niektorej splátky stane splatným celý dlh. V tejto súvislosti však odvolací súd upozorňuje na tento správny výklad druhej vety § 103 v spojení s § 565 a § 53 ods. 9 Obč. zák.

10. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka môže veriteľ pre omeškanie s niektorou splátkou žiadať splatenie celého dlhu, len ak to bolo dohodnuté. V prerokovanej veci súd prvej inštancie tak súd prvej inštancie musí predovšetkým skúmať, či takáto dohoda v zmluve z 8. augusta 2012 existuje. Pokiaľ zistí, že neexistuje, nie je vôbec možné ďalej aplikovať § 565 a ani druhú vetu § 103 Obč. zák. Len pokiaľ by existovala a došlo by k zosplateniu podľa nej, možno aplikovať druhú vetu § 103 Obč. zák. Ustanovenie druhej vety § 103 Obč. zák. pritom predstavuje lex specialis voči § 101 Obč. zák., čo znamená, že premlčacia doba nezačína plynúť od okamihu, kedy sa záväzok stal splatný (teda kedy bol dlžník vyzvaný na splatenie celej pohľadávky), ani od okamihu využitia práva podľa § 565 Obč. zák. veriteľom, ale od okamihu splatnosti tej splátky, kvôli ktorej k zosplateniu došlo.

11. Pokiaľ ide o nároky zo spotrebiteľskej zmluvy, ustanovenie § 53 ods. 9 Obč. zák. v znení účinnom od 1. júla 2011 umožňuje uplatniť právo podľa § 565 Obč. zák. až po trojmesačnom omeškaní s niektorou splátkou. V tejto časti je toto ustanovenie lex specialis k § 565 druhej vete Obč. zák., podľa ktorého možno toto právo uplatniť len do splatnosti nasledujúcej splátky. Ak totiž pri úvere splácanom mesačnými splátkami musí uplynúť trojmesačné omeškanie s niektorou splátkou, za ten čas sa stanú splatné najmenej dve ďalšie splátky. Ak by malo platiť doslovne obmedzenie § 565 druhej vety Obč. zák., veriteľ by z takejto spotrebiteľskej zmluvy nikdy nemohol uplatniť právo na zosplatenie podľa § 565 Obč. zák. To je však v rozpore s ustanovením § 53 ods. 9 Obč. zák., ktorý jasne hovorí, že toto právo uplatniť môže, avšak len za tam uvedených podmienok. Teda v prípade spotrebiteľskej zmluvy môže veriteľ uplatniť právo podľa § 565 Obč. zák. po uplynutí trojmesačného omeškania s niektorou splátkou bez ohľadu na to, že medzčasom boli zročné ďalšie splátky. Právo požadovať zaplatenie celého dlhu však napriek tomu zostáva právom veriteľa, nie jeho povinnosťou. Ani z § 53 ods. 9 Obč. zák., ani z iných ustanovení totiž nemožno dovodiť, že by ich cieľom malo byť tlačiť dlžníka do čo najskoršieho zosplatenia celého dlhu. Takýto výklad by bol navyše aj v rozpore s ochranným účelom § 53 ods. 9 Obč. zák.: ak toto ustanovenie obmedzuje veriteľa vo využití jeho práva tak, že ho možno využiť až po trojmesačnom omeškaní (teda nie napr. po niekoľkodňovom krátkom omeškaní so splatením splátky), ťažko možno uvažovať, že jeho účelom má byť zároveň čo najskôr dlžníka zbaviť výhody splátok. Ak by totiž veriteľ, aby zabránil premlčaciu svojej pohľadávky ako celku, musel svoje právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka využiť čo najskôr potom, čo mu vzniklo, teda čo najskôr po uplynutí trojmesačného omeškania s niektorou splátkou, dlžník by prakticky okamžite prišiel o výhodu splácania dlhu v splátkach, čo najmä v prípade úverov s vyššou istinou môže byť pre dlžníka zničujúce. Takýto dôsledok by však celkom zjavne odporoval ochrannému účelu, ktorému má § 53 ods. 9 Obč. zák. slúžiť.

12. Ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka tak nemožno právu veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka dávať charakter povinnosti, v dôsledku čoho ani nemožno účinky nevyužitia tohto práva pre veriteľa posudzovať prísnejšie než to robí samotný § 565 Obč. zák. Druhá veta § 565 Obč. zák. ustanovuje, že veriteľ môže právo žiadať zaplatenie celého dlhu uplatniť len do splatnosti ďalšej splátky. Ak ho nevyužije, možnosť uplatniť toto právo zaniká vo vzťahu k predošlej splátke, ale zároveň znova vzniká vo vzťahu k novej omeškanej splátke a trvá zasa až do splatnosti najbližšej ďalšej splátky. Ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka potom viaže možnosť vykonať právo podľa § 565 na trojmesačné omeškanie s jednou splátkou. V súvislosti s § 53 ods. 9 Obč. zák. potom treba druhú vetu § 565 Obč. zák. interpretovať tak, že možnosť vykonať toto právo (ak bolo dohodnuté) v spotrebiteľskej zmluve vzniká uplynutím trojmesačného omeškania s niektorou splátkou a trvá do okamihu, kedy by uplynulo trojmesačné omeškanie s ďalšou splátkou, teda kedy by vzniklo veriteľovi podľa § 53 ods. 9 Obč. zák. nová (ďalšia) možnosť toto právo uplatniť. Takýmto výkladom sa zabezpečí vzájomný súlad § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka s ratio legis § 565 druhej vety Občianskeho zákonníka. V dôsledku toho tak musí (rovnako ako podľa § 565 druhej vety Obč. zák.) platiť, že ak veriteľ svoje právo podľa § 565 nevyužije do najbližšieho termínu, kedy by ho využiť mohol (teda do najbližšieho dátumu uplynutia troch mesiacov od splatnosti splátky nasledujúcej po tej omeškanej splátke, kvôli ktorej toho právo môže uplatňovať), nemôže už kvôli omeškaniu s danou konkrétnou splátkou využiť. Môže ho využiť len kvôli (trojmesačnému) omeškaniu s ďalšou splátkou, pokiaľ s ňou je dlžník tiež v omeškaní. Ak s ňou v omeškaní nie je, nemôže ho využiť vôbec.

13. Vyššie uvedené závery ale nemajú bezprostredný vplyv na plynutie premlčania. Ustanovením § 53 ods. 9 Obč. zák. sa totiž nijako nenovelizovalo už citované ustanovenie § 103 Obč. zák., preto aj v prípade spotrebiteľských zmlúv platí, že premlčacia doba začína plynúť od zročnosti splátky, kvôli ktorej sa predčasné splatenie žiada, nie od okamihu využitia práva žiadať splatenie celého úveru. Ako už bolo uvedené, keď § 53 ods. 9 Obč. zák. umožňuje predčasné splatenie uplatniť až po trojmesačnom omeškaní s niektorou splátkou, je práve táto splátka tou splátkou, „pre nesplnenie ktorej sa stane zročným celý dlh“ v zmysle § 103 Obč. zák. Preto od zročnosti tejto splátky (a nie až uplynutím troch mesiacov, resp. zosplatením) plynie premlčacia doba v zmysle tohto ustanovenia. Pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby je teda potrebné zistiť, s ktorou konkrétnou splátkou bol dlžník v čase vykonania tohto práva zo strany veriteľa v omeškaní práve tri mesiace (nie dlhšie) a od jej zročnosti potom plynie premlčacia doba zvyšku dlhu podľa § 103 Obč. zák. Ako už bolo zdôraznené, toto ustanovenie je vo svojej podstate lex specialis k všeobecnému ustanoveniu § 101 Obč. zák., ktoré viažu začiatok plynutia premlčacej doby v podstate na okamih splatnosti. Naopak, ustanovenie § 103 Obč. zák. viažu (podobne ako napr. § 106 alebo § 107 Obč. zák.) začiatok plynutia premlčacej doby na okamih, kedy nastala právna skutočnosť, ktorá zakladá právo domáhať sa určitého plnenia (konkrétne: domáhať sa splatnosti celého dlhu).

14. Súd prvej inštancie preto v ďalšom konaní opätovne dôkladne posúdi nárok uplatnený žalobcom, pričom bude viazaný vyššie uvedených právnymi názormi vyjadrenými v tomto uznesení (§ 391 ods. 2 C. s. p.), a rozhodne o ňom. Svoje závery potom v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 C. s. p. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto uznesenie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné dovolanie (§ 419 a 420 C. s. p. a contrario).